

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 570.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245217863488.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Alle Protestanterne fik nemlig vel *Kirkesang* paa *Modersmaalet*, men kun *Lutheranerne* fik »Psalmer, Lovsange og aandelige Viser,« saa de kunde »lege yndelig for Herren i deres Hjerter,« thi *Calvinisterne* og alle de saakaldte *Reformerte* nøiedes med en maadelig Oversættelse af *Davids-Psalmerne*, der unægtelig var mere »*skriftmæssig*« men ligesaa uapostolisk som aandløs. Ogsaa dette minder om hvad selv *Genferne* nu veed at fortælle os, at *Luther* kun vogtede sig for hvad der *stred imod* Skriften, medens *Zwingel* vragede Alt hvad han ikke kunde *bevise* af Skriften*); men Livs-Grunden saavel hertil som til *Luthers* deilige »Barnesang om Jesusbarnet,« var dog Aanden, som han havde, og som Medbeilerne, der vilde mestre hvad de skulde efterlignet, fattedes. Derfor blev af alle de nye saakaldte Kirker eller Menigheder kun den *Lutherske* i Sandhed *aandelig* og *poetisk*, hvad, rigtig forstaaet, er Et og det Samme, da upoetisk Aand og aandløs Poesie, hvoraf den Ene svæver i Luften og den Anden pladsker i Vandet, er to Uting, som Menneske-Aanden har intet med at gjøre. Med Rette kaldte derfor *Luther* alle destoragtige Spøgelses, der korsede sig for alt det naturlig Skønne og Yndige, stundum for alt det Synlige, Bulderbasser eller Skrald-Aander (Rumpelgeister), thi alle ægte og gode *Aander*, baade i Kirken og udenfor, er virkelig *poetiske*, ja, *Skjaldene* er som »*Seere*« Aandens fødte Præster, saa det er altid en *falsk* Aandelighed, der fornemt hæver sig over det *Legemlige*, eller vil sønderrive Baandet mellem det »Udvortes og det Indvortes,« det »Synlige og det Usynlige,« det »Jordiske og det Himmelske,« som jo baade har Skaber tilfælles og sammensmelte netop ved *Aanden* i den *menneskelige* Bevidsthed. I det *Syttende* Aarhundrede, da *Bogstaven*, som slaar ihjel, beherskede den * 571 *Lutherske* Menighed, havde den vistnok ikke mindste Tanke om, at den enten ved at synge *Lutherske Psalmer*, eller ved at stride for »*Christi Legem* i Nadveren,« eller ved at forudsætte Eenheden af det *indvortes* og *udvortes* Ord, saavel som af *Kirken* og *Skriften*, fulgte en høi *poetisk* Anskuelse; men det var dog ligefuldt saa, og i det *Nittende* Aarhundrede, da man daglig bedre lærer at forstaae sig selv, vil det sikkert blive kiendeligt, saavel paa vore borgerlige og *videnskabelige*, som paa vore *kirkelige* Bestræbelser; thi *Forstand uden* Aand adskiller, sønderlemmer og opløser, men *Aand med* Forstand sammenføier, forbinder og forklarer efterhaanden alt *Menneskeligt*!